

AYŞƏN ZEYNALOVA

ADU

Rəşid Behbudov küç 134

e-mail: a.zeynalova1994@mail.ru

SIYASI DİSKURS LİŇQVİSTİK FENOMEN KİMİ

Xülasə

Müasir cəmiyyətdə siyasi ünsiyyətin dəyəri kəskin şəkildə çoxalmışdır. Son zamanlar bəzi siyasi diskurs problemləri jurnalist və elmi ədəbiyyatda müzakirə hədəfinə çevrilmişdir. "Siyasət" termini Azərbaycan dilinə ərəb dilindən keçmişdir. Siyasətin məqsədi müəyyən sosial təbəqələr və siniflər üçün, habelə bütövlükdə cəmiyyət üçün məqbul hesab edilən hakimiyyəti həyata keçirməyin, şəraiti və üsullarını yaratmaqdır. "Siyasi diskurs" termini tam olaraq nədir? Bu barədə müxtəlif izahlar, fikirlər mövcuddur. Siyasətçilər də ölkənin daxili və xarici münasibətlərinin qaydaya salınması, analizi və təhlili ilə məşğul olan insanlardır. Siyasət ilə dil arasında əlaqə nədən ibarətdir? Chilton və Schaffner bu barədə öz fikirlərini bildirmişlər. Dil və siyasət arasındakı fundamental əlaqə anlayışının ilk izləri ritorika haqqında olan klassik Yunan və Roma traktatlarında görülür. "Siyasi diskursiya" termini yarandığı zamanlardan bəri "siyasi diskursiyanın analizi" termini də yaranmışdır. Dil və siyasət arasındakı sıx əlaqələr həm Qərb siyasi düşüncəsində, həm də ritorik ənənədə həmişə mərkəzi olmuşdur. Həqiqətən, dil insan icmalarının yaranması və saxlanması, təşkilatların və qurumların işində, siyasətçilərin fəaliyyətində və adi insanların vətəndaş həyatında əvəzedilməz rol oynayır. *James Farr* isə bu barədə öz fikirlərini ifadə etmişdir. Siyasi diskursa artan tədqiqat marağı dilçilikdə yeni bir cərəyan - "siyasi dilçilik" adlanan cərəyanının yaranmasına səbəb oldu. Siyasi diskurs haqqında yanaşmalar, fikirlər olduqca geniş və rəngarəngdir. Müasir ("qeyri-klassik" və ya "qeyri-klassik" adlanan) siyasi diskurs tədqiqatları tez-tez sosial sahədə hakimiyyət əlaqələrinin klassik modellərini təhlil etmək üçün edilirdi. Bu gün həm siyasət, həm də onun münasibətləri "həqiqətən mövcud obyektlər" kimi deyil, onları gerçək hesab etmək üçün "səssiz razılaşma" nəticəsində yaranan formalar kimi təsvir olunur. Siyasi araşdırmalarda diskurs təhlilinin genişlənməsi həm metodoloji, həm də terminoloji cəhətdən bəzi qaçılmaz fəsadlarla paralel inkişaf edir. Bir çox tədqiqatçı, indiki diskurs tədqiqatlarının əsas fiquru və bilik sistemlərinin araşdırılmasının "arxeoloji" metodunun müəllifi Michael Foucaultun hazırladığı metodik göstərişlərə əməl edir. bəzi postmodern nəzəriyyələr, siyasi diskursda kontekstin rolunu həddən artıq qiymətləndirməyə meyllidir ki, bu da diskursun yenidən inkişafının nümunələrini aşkar etməyə və beləliklə diskursun ümumi nəzəriyyəsini qurmağa çətinlik törədir. Müasir diskursiya-təhlilin digər problemi onun nəzəriyyəsi ilə təcrübəsi arasındakı balanssızlıqla

bağlıdır. Beləliklə, deyə bilərik ki, siyasi diskurs siyasi aləmdə mühüm rol oynayır. Tamaşaçılarda yaxşı təəssürat yaratmaq üçün siyasətçilər dilin siyasi prosesdə necə istifadə olunacağını bilməlidirlər.

Açar sözlər: Siyasi diskurs, siyasət və dilçilik, siyasi hakimiyyət, dil

İndiki cəmiyyətdə siyasi ünsiyyətin dəyəri kəskin şəkildə artmışdır, çünki demokratik sosial qaydada hakimiyyət məsələləri açıq müzakirə olunur. Bir çox siyasi problemlərin həlli bu problemlərin nə dərəcədə şərh olunacağından asılıdır. Son illərdə bəzi siyasi diskurs problemləri jurnalist və elmi ədəbiyyatda müzakirə hədəfi olmuşdur. Ümumiyyətlə diskussiya kateqoriyası və xüsusən də siyasi diskussiya hazırda müxtəlif elmi mübahisələrin mövzudur. Ümumiyyətlə, siyasi diskursun əsas anlayışları, xüsusiyyətləri, funksiyaları və xüsusiyyətləri əhatə olunmalıdır. "Siyasət" termini Azərbaycan dilinə ərəb dilindən keçib. Sözü ərəb dilindəki hərfi mənası "at təlimi" deməkdir. Bir çox qərb ölkələrində, məsələn, ingilisdilli ölkələrdə, "Politics", almandilli ölkələrdə isə "Politik" terminini istifadə edirlər. "Politics/Politik" sözü yunan sözü olan "Polis" sözündən götürülüb. "Polis" sözünün mənası *şəhər* deməkdir. Siyasət sözünü müasir zamanda cəmiyyət daxilində aparılan məqsədyönlü bir fəaliyyət, müəyyən mənada isə iş kimi qiymətləndirmək olar.

Siyasətin məqsədi müəyyən sosial təbəqələr və siniflər üçün, habelə bütövlükdə cəmiyyət üçün məqbul hesab edilən hakimiyyəti həyata keçirməyin, şəraiti və üsullarını yaratmaqdır. Siyasəti bir sıra elmlər (politologiya, siyasi sosiologiya və s.) öyrənir. O fəlsəfənin də obyektini təşkil edir. Belə ki, siyasi fəlsəfə siyasi hadisələrin və proseslərin mahiyyətini, onların qarşılıqlı təsirini araşdırır. Siyasətin əsasını insanların siyasi fəaliyyəti və bu prosesdə qərarlaşan əlaqələr təşkil edir. O cəmiyyətdəki müxtəlif sosial qüvvələrin siyasi hakimiyyətə münasibəti üzrə olan fəaliyyətini idarə edir. Səciyyəvi cəhət budur ki, siyasi fəaliyyətdə hər bir sosial qrup özünün sosial mənafeələrini reallaşdırmağa çalışır. Siyasi fəaliyyət prosesində siyasi münasibətlər və əlaqələr formalaşır. Bu fəaliyyət prosesində siyasi təşkilatlar, partiyalar meydana çıxır, siyasi ideyalar və nəzəriyyələr yaranır. Ümumilikdə siyasət dedikdə, ictimai həyatın müxtəlif sferalarının dövlət tərəfindən həyata keçirilən hökmranlıq və tabelik münasibətlərini bərqərar etmək vasitəsilə idarə olunması başa düşülür. Spesifik fəaliyyət sahəsi olan siyasətin məzmununa dövlət işlərində, onun istiqamətlərinin müəyyən olunmasında, habelə dövlətin fəaliyyətinin mahiyyətinin, formaları və vəzifələrinin aşkar edilməsində iştirak daxildir. Siyasətçilər qarşılıqlı olaraq, potensial fəaliyyətlər və siyasi risk daşıyan məsələlər haqqında danışarkən, elə bir üslub seçirlər ki, öz məramları tam aşkar şəkildə ifadə edilməsin və öz mənəblərini, sahib olduğu statuslarını qorumaq məqsədilə birbaşa kommunikasiya yaratmırlar. Bunu bəzən nəzakət xətrinə etdikləri fikri də müdafiə edilir. Kommunikasiya zamanı bu meyillilik özünü əsl mənadan yayınma, sözün dolanbaclı istifadəsi, üstüqapalı ifadələr, sətiraltı mənalar, metaforalar və s. şəklində göstərir. "Siyasi diskurs" termini tam olaraq

nədir? Müxtəlif fikirlər olsa da, ən açıqlayıcı və izahlı cavab belədir ki, “siyasi diskurs” onun obrazları və müəllifəri – siyasətçilər tərəfindən müəyyənləşdirilən və istifadə olunan bir ünsiyyət formasıdır. Həqiqətən də, siyasi diskurs haqqında aparılan araşdırmaların əksəriyyəti göstərir ki, bu ünsiyyət forması prezidentlər, nazirlər, hökumət parlament və siyasi partiyaların üzvləri tərəfindən yerli və beynəlxalq səviyyədə istifadə olunur. Siyasi elmlərin bəziləri bu nitqi analitik yanaşma kimi qəbul edir. Xüsusilə də ABŞ-da çox sayda prezident ritorikası elmləri mövcuddur. Ölkənin mənafeyi və siyasəti üzrə əhəmiyyət kəsb edən şəxslər öz nitqlərini formalaşdırmaq üçün müəyyən elmlərə yiyələnmalı olurlar. Bunun əsas məqsədi danışq zamanı yol verilə biləcək siyasi səhvlərin qarşısını almaqdır ki, bu səhvlər bəzən dövlətlərarası və daxili münasibətlərin korlanmasına səbəb ola bilər. Buna görə deyilən hər bir sözün yeri və anlamı diqqətlə seçilməli və istifadə edilməlidir. Siyasətçilər isə bu sahə üzrə seçilən və təyin edilən şəxslərdir. Siyasətçilər də ölkənin daxili və xarici münasibətlərinin qaydaya salınması, analizi və təhlili ilə məşğul olan insanlardır.

Siyasət ilə dil arasında əlaqə nədən ibarətdir? Bu sual siyasi diskursiyanın necə formalaşdığını izah etmək üçün yaxşı bir başlanğıc hesab oluna bilər. Chilton və Schaffner öz fikirlərini belə ifadə edirlər: “Bunu əminliklə deyə bilərik ki, siyasət dil olmadan idarə edilə bilməz. Bunu isə yəqinliklə deyə bilərik ki, sosial qrupların konstitusiyasında dilin istifadəsi geniş mənada bizi siyasət dediyimiz şeyə aparır.” (2) Bu bizi o fikrə aparır ki, dil siyasət üçün vacib ünsürdür, ancaq hər nitq məhsulunu da siyasət hesab edə bilmərik. Dil elmi ədəbiyyat və linqvistika sahələrinə arxalanaq dərinləşir. Pelinka isə dilin siyasi fenomen kimi analiz edilməsi fikrini irəli sürmüşdür. (6) Dil və siyasət arasındakı fundamental əlaqə anlayışının ilk izləri ritorika haqqında olan klassik Yunan və Roma traktatlarında görülür. Dövlət işlərində siyasi nəticəliyin oynadığı əhəmiyyətli rola əsasən, Aristotel ritorika sənətini qədim Yunanıstanda şəhər-dövlət münasibətlərinin inkişaf etdiyi ərəfədə vətəndaşlıq üçün bir açar kimi qiymətləndirirdi. Cicero, həmçinin, ritorikanı siyasi inam və fəaliyyətin formalaşdırılması üçün güclü siyasi silah kimi görürdü. Həqiqətən də, bu ritorika sənəti idi ki, insanlara mədəni ictimai həyatda yaşamağa və çalışmağa imkan verirdi.

“Siyasi diskursiya” termini yarandığı zamanlardan bəri “siyasi diskursiyanın analizi” termini də yaranmışdır. SDA (siyasi diskursiyanın analizi) daxili və çoxsahəli araşdırmaları özündə ehtiva edir, hansı ki, bu araşdırmalar linqvistika, siyasi mətnlərin diskursiv meyarları və diskursiv təcrübənin siyasi təbiəti üzərində köklənir. Siyasi diskursiyanın bir elm sahəsi kimi xüsusi araşdırmaların tənqidi nəticələri göstərir ki, o, ən azı 4 aspektdən analiz edilməlidir:

– Palitologiyanın təbiətinin nəticələrini təşkil edən əsaslara uyğun siyasi aspektdən. Siyasi situasiyalar və tələblər nəzərə alınaraq analiz diskursiya analiz edilir. Odur ki, bir siyasətçi danışq zamanı müəyyən qayda-qanunlara riayət etməli, hər bir sözün sonrasında gətirəcəyi nəticələr ilə razılaşmağı bacarmalıdır.

– Linqvistik aspektin xüsusiyyətlərindən, hansı ki, tədqiqatçılar siyasi diskursiyanı onun öz sosio-mədəni və siyasi kontekstində şifahi işarələr toplusu kimi hesab edərək, mətn aspektindən analiz edir.

– Psixoloji aspektdən, hansı ki, siyasətçilər öz məramlarını ünvana aşkar və ya gizli şəkildə çatdıraraq, öz dinləyicilərini psixoloji cəhətdən öz siyasi təsirləri altına alırlar. Bu ən çox seçkilər zamanı namizədlərin danışığında özünü biruzə verir. Namizədlər öz dinləyicilərinə müəyyən vədlər verir və onların diqqətini cəlb etməyə və müəyyən mənada onlara təsir göstərməyə çalışır.

– Fərdi - hermenevtik aspektdən, hansı ki, danışanın şəxsi keyfiyyətləri hədəflənmiş siyasi situasiya əsasında aşkara çıxarılır. Bu zaman siyasi nitqi həyata keçirən şəxsin danışığı tərz, seçdiyi sözlər müəyyən qədər onun kimliyini aşkara çıxarmağa kömək edir. Ancaq bunu hər zaman deyə bilmərik, çünki bəzi situasiyalarda bu yarıldıcı təsir bağışlayır. (2, 48)

Siyasi düşüncənin və hərəkətlərin siyasi nitqin ayrılmaz parçası olduğu üçün linqvistik araşdırmaları da çox vacib hesab edirik. Sözlər, hərəkətlər və hadisələr birlikdə fəaliyyət göstərir; sözlər hadisələri və ya hərəkətləri şərh edir, həm də siyasi faktlar təşkil edir, halbuki müxtəlif yollarla baş verən hərəkətlər sözlərin siyasi effektivlik qazanmasına kömək edir. Siyasi diskursun təhlilinə ya stratejik, ya da təsisçi mənada siyasət aparan bir vasitə kimi baxmalıdır. Əslində hər hansı bir siyasi fikir və ya hərəkət dilin köməyi ilə yaranır, həyata keçirilir və idarə olunur.

Dil və siyasət arasındakı sıx əlaqələr həm Qərb siyasi düşüncəsində, həm də ritorik ənənədə həmişə mərkəzi olmuşdur. Siyasət barədə danışarkən, Aristotel siyasətin mümkünlüyünü dil sahibliyi ilə bərabərləşdirdi: "... insan fitrən siyasi bir heyvandır" çünki "insan sadəcə bir heyvan idi və təbiət ona *danışma bacarığı* hədiyyəsi bəxş etdi". (1, 56) Həqiqətən, dil insan icmalarının yaranması və saxlanması, təşkilatların və qurumların işində, siyasətçilərin fəaliyyətində və adi insanların vətəndaş həyatında əvəzədlənməz rol oynayır. *James Farr* isə bu barədə öz fikirlərini belə ifadə etmişdir: "Siyasət dil olmadan təsvir edilə bilməz, mümkün olmazdı. İnkişafda olan ölkələr müstəqilliklərini elan edə bilmədilər, vətəndaşlar müharibəyə etiraz etdi və ya məhkəmələr cinayətkarları mühakimə etdi. Biz də tənqid edə bilərdik, mübahisə edə bilərdik, nə danışılar apara bilərik, güzəştə gedə, nəsihət verə bilərdik. Siyasəti bu hərəkətlər olmadan təsəvvür etmək tanınan heç bir siyasəti təsəvvür etmək olmazdı." (3, 24-49)

Bənzər bir fikir, siyasətçinin fəaliyyətini fikirbirliyi yaratmaq, siyasət hazırlamaq, münaqişələrdə danışılar aparmaq və vasitəçilik etmək, maraqları təmsil etmək və təməl linqvistik fəaliyyətlərlə başqalarının siyasətinə qarşı çıxmaq kimi qiymətləndirən *Paul Bayley* (2004) tərəfindən edildi. *Paul Chilton* və *Christina Schaffner* də dil və siyasət arasındakı əlaqələrin qarşılıqlı təbiətin üzərində köklənirlər. Bu alimlər qeyd edirlər ki, siyasi fəaliyyət dildən istifadə olunmadan mövcud deyildir, başqa bir dəfə isə təklif edirlər ki, "sosial qrupların təşkilində dilin istifadəsi halı ge-

niş mənada “siyasət” dediyimiz məhfuma səbəb olur. *Chilton* və *Schaffner* belə bir qənaətə gəlir ki, siyasi fəaliyyətin dil fəaliyyəti ilə bu virtual eyniləşdirilməsi siyasətin öyrənilməsinin dilin öyrənilməsi ilə yaxın bir ittifaq olduğunu göstərir.

Siyasi diskursa artan tədqiqat marağı dilçilikdə yeni bir cərəyan - “siyasi dilçilik” adlanan cərəyanının yaranmasına səbəb oldu. Belə bir vəziyyət olduqca təbiidir, çünki inkişafının müxtəlif mərhələlərində dil nəzəriyyəsi real həyatın müxtəlif sferalarında dil sisteminin funksional tədqiqatlarına həmişə böyük maraq göstərmişdir. Həqiqətən, dilin vacib rol oynamadığı ictimai və institusional həyatın hər hansı bir sahəsini müəyyənləşdirmək çətin olacaq. *Threadgolda* görə, “ünsiyyət fəaliyyətləri, sosial fəaliyyətləri özündə saxlayan və tənzimləyən, status və güc münasibətlərini müəyyənləşdirən sosial diskurs şəkli. Beləliklə, onlar müəyyən bir mədəniyyətin ictimai hərəkətləri və inanc sistemlərinin bir parçası və metaforasıdır.” (7, 15-60)

Siyasi diskurs haqqında yanaşmalar, fikirlər olduqca genişdir. Siyasi münasibətlərin öyrənilməsinə klassik yanaşma hakimiyyətin sosial münasibətlərinin obyektiv şərtlərinin və proseslərinin təhlilinə əsaslanırdı. Tədqiqatçılar arasında “güc”, “siyasi münasibətlər”, “hökumətlik”, “məcburiyyət” kimi əsas təhlil kateqoriyalarının mövcud olan reallıq obyektlərini və onlar arasındakı əlaqələri əks etdirməsi fikri geniş yayılmışdır. Başqa sözlə, gücün həqiqi olduğu düşünülür və tədqiqatçının rolu onun fəaliyyətinin həqiqi şərtlərini aşkar etmək üçün azaldılır: siyasi münasibətlər obyektiv həqiqətlərə istinad edir.

Müasir (“qeyri-klassik” və ya “qeyri-klassik” adlanan) siyasi diskurs tədqiqatları (*Deleuze*, *Guattari*, *van Dijk*, *Wodak*) tez-tez sosial sahədə hakimiyyət əlaqələrinin klassik modellərini təhlil etmək üçün edilirdi. Bu tədqiqatlar problemin semiotik, linqvistik və pragmatik cəhətlərinə yönəldilmişdir. Tədqiqat obyektini obyektiv və ya real şərtlərdən, hakimiyyət münasibətlərinin başlıca olaraq, diskursiv təşkilatın aşkara çıxarılması məqsədilə qurulması, sosial reallıq münasibətlərin qurulması üçün siyasət dilinin semiotik potensialı formasına qədər dəyişdirilmişdir.

Bu gün həm siyasət, həm də onun münasibətləri “həqiqətən mövcud obyektlər” kimi deyil, onları gerçək hesab etmək üçün “səssiz razılaşma” nəticəsində yaranan formalar kimi təsvir olunur. Bundan əlavə, siyasət və güc münasibətləri onların istinadının təsirləri hesab olunur. Həqiqi olmaq üçün güc “adlandırılmalı”, “istinad edilmiş” və “danışılmış” olmalıdır. Müasir diskurs nəzəriyyəsi adlandırma aktlarını, hakimiyyətə istinad və hakimiyyət haqda danışmağı onun həqiqi icrası və ya “birləşdirilməsi” kimi qiymətləndirir. Bəzi tədqiqatçılar, məsələn, *R. Wodak* və *N. Fairclough*, iqtidarı açıq şəkildə iddia etdiyimiz zaman həyata keçirəcəyimizə inanır ki, bu da gücün icraedici xüsusiyyətə sahib olduğunu göstərir. (4, səh 24-49)

Siyasi araşdırmalarda diskurs təhlilinin genişlənməsi həm metodoloji, həm də terminoloji cəhətdən bəzi qaçılmaz fəsadlarla paralel inkişaf edir. Məsələn, siyasi diskursun öyrənilməsinin məqsədləri ilə bağlı fikir ayrılıqlarını görə bilərik. Bir çox tədqiqatçı, indiki diskurs tədqiqatlarının əsas fiquru və bilik sistemlərinin araşdırılmasının “arxeoloji” metodunun müəllifi *Michael Foucault*-un hazırladığı metodik gös-

tərişlərə əməl edir. Bununla birlikdə, bir çox hallarda, diskussiya-analizin *foucauldian* modelinin əsasən qlobal bilik sistemlərində mütləq və ya müxtəlif dövrlər ilə bəşər sivilizasiyasının inkişafı və onun diskursiv olması ilə əlaqədar güc konsepsiyasının qiymətləndirilməməsinə meyl edirlər. Başqa sözlə, diskret hadisələrin (hadisələrin, vəziyyətlərin, yerli kontekstlərin və s.) təhlili üçün tarixi və müvəqqəti formalaşma kimi diskurs analizinin *foucauldian* modeli tez-tez tətbiq olunur. Michael Foucaultun fikirlərinin bu cür tətbiqi, bəzi xüsusi tipli mətnlərin yaranma və yayılma tarixi prinsiplərini araşdırmaqla apardığı "arxeoloji" diskussiya təhlili fikrinə tam uyğun gəlmir. Bundan əlavə, bəzi postmodern nəzəriyyələr, siyasi diskursda kontekstin rolunu həddən artıq qiymətləndirməyə meyllidir ki, bu da diskursun yenidən inkişafının nümunələrini aşkar etməyə və beləliklə diskursun ümumi nəzəriyyəsini qurmağa çətinlik törədir.

Müasir diskussiya-təhlilin digər problemi onun nəzəriyyəsi ilə təcrübəsi arasındakı balanssızlıqla bağlıdır. Diskurs araşdırmalarının sürətli inkişafı, empirik məlumatların böyük bir şəkildə toplanmasına səbəb oldu: bunun nəticəsində universal bir nəzəriyyə vasitəsilə ümumiləşdirilə bilməyən nəhəng elmi materiala sahib oluruq.

Ədəbiyyat

1. Aristotle. Politics. Transl. Benjamin Jowett. New York, The Modern Library, 1943 səh 56
2. Chilton, Paul. Language and the nuclear arms debate: nukespeak today. London, Pinter, 1985 səh 48
3. Farr, James. Understanding Conceptual Change Politically. In Terence Ball, James Farr & Russell L. Hanson (eds.). Political Innovation and Conceptual Change. Cambridge, UK, Cambridge University Press, pp. 24-49, 1989
4. Fairclough, N. and Wodak, R. Critical discourse analysis // Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. Volume 2. London: Sage, PP - 258-284, 1997.
5. Nino Samnidze, Nino Kirvalidze. Political discourse as a subject of interdisciplinary studie. Shota Rustaveli State University, Georgia, Journal of Teaching and Education, 2016.
6. Pelinka, Anton. 2007. Language as a political category: the viewpoint of political science. Journal of Language & Politics 6(1). 129–43
7. Threadgold, T. (1986). Semiotics – Ideology – Language. In T. Threadgold, E. Grosz, G. Kress & M. A. K. Halliday, Language, Semiotics, Ideology. Sydney Studies in Society and Culture , 3. Sydney: Pathfinder Press, pp. 15-60.

A. Zeynalova

Political discourse as linguistic phenomenon

Summary

In modern society, the value of political communication has increased dramatically. Recently, some political debates have become the focus of discussion in journalism and scientific literature. The term "Politics" has been translated into Azerbaijani from Arabic. The purpose of the policy is to create conditions and methods for exercising power that is acceptable to certain social groups and classes, and for society as a whole. What exactly is the term "political discourse"? There are various explanations and opinions about this. Politicians are also people involved in regulating and analyzing domestic and foreign relations. What is the relationship between politics and language? Chilton and Schaffner commented on this. The first traces of the fundamental connection between language and politics are found in classical Greek and Roman treatises on rhetoric, and the term "political discourse" has been formed since its inception. The close relationship between language and politics has always been central to both Western political thinking and rhetorical tradition. Indeed, language plays an indispensable role in the creation and maintenance of human communities, the work of organizations and institutions, the activities of politicians, and the civilian life of ordinary people. James Farr has commented on this. The growing interest in political discourse has led to a new trend in linguistics - the so-called "political linguistics". The views and opinions of the political discourse are quite broad and varied. Today, both politics and its relationships are described not as "real objects" but as forms of "silent agreement" to consider them real. The expansion of discourse analysis in political research is developing in parallel with some inevitable complications, both methodologically and terminologically. Many researchers follow the methodology of Michael Foucault, the author of the "archeological" method of research of cognitive systems and the basic figure of current dissertation research. Some post-modern theories tend to overestimate the role of context in political discourse, which makes it difficult to identify patterns of discourse development and thus to build a general theory of discourse. So, we can say that political discourse plays an important role in the political world. To create a good impression on the audiences, politicians have to know how to use the language in the political process.

Key words: Political discourse, politics and linguistics, political power, language

А.Зейналова

Политический дискурс как лингвистический феномен

Резюме

В современном обществе ценность политической коммуникации резко возросла. В последнее время некоторые политические дебаты стали предметом обсуждения в журналистике и научной литературе. Термин «Политика» переведен на азербайджанский язык с арабского. Целью политики является создание условий и методов для осуществления власти, приемлемой для определенных социальных групп и классов, а также для общества в целом. Что такое термин «политический дискурс»? Есть различные объяснения по этому поводу. Политики - это также люди, занимающиеся регулированием, анализом и анализом внутренних и внешних связей. Какова связь между политикой и языком? Чилтон и Шаффнер прокомментировали это. Первые следы фундаментальной связи между языком и политикой обнаруживаются в классических греческих и римских трактатах по риторике, а термин «политический дискурс» сформировался с момента его возникновения. Действительно, язык играет незаменимую роль в создании и поддержании человеческих сообществ, работе организаций и учреждений, деятельности политиков и гражданской жизни простых людей. Джеймс Фарр высказал свое мнение по этому поводу. Растущий интерес к политическому дискурсу привел к появлению нового направления в лингвистике - так называемой «политической лингвистики». Взгляды и мнения на политические дискурсы достаточно широки и разнообразны. Современные исследования политического дискурса часто проводились для анализа классических моделей властных отношений в социальной сфере. Сегодня и политика, и ее отношения описываются не как «реальные объекты», а как формы «молчаливого согласия», чтобы считать их реальными. Расширение дискурс-анализа в политических исследованиях развивается параллельно с некоторыми неизбежными осложнениями, как методологическими, так и терминологическими. Многие исследователи следуют методологии Майкла Фуко, автора «археологического» метода исследования когнитивных систем и основной фигуры современного диссертационного исследования.

Ключевые слова: Политический дискурс, политика и лингвистика, политическая власть, язык

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 20.08.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 01.11.2019

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Kəmalə Cəfərova tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur